

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	2Sžf/57/2012
Identifikačné číslo spisu:	1011200621
Dátum vydania rozhodnutia:	18.09.2013
Meno a priezvisko:	JUDr. Elena Kováčová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2013:1011200621.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Eleny Kováčovej a členov senátu JUDr. Jozefa Milučkého a JUDr. Aleny Poláčkovej, PhD., v právnej veci žalobcu: SVING GASTRO, spol. s r.o., Turbínova 1, Bratislava, zast. JUDr. Ondrejom Krempaským, advokátom, so sídlom v Bratislave, Račianska 66, proti žalovanému: Finančné riaditeľstvo Slovenskej republiky, Vázovova 2, Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. 41844/2010-1410 zo dňa 7. februára 2011, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 2S 51/2011-58 zo dňa 20. júna 2012, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave č. k. 2S 51/2011-58 zo dňa 20. júna 2012, **p o t v r d z u j e** .
Účastníkom náhradu trov odvolacieho konania **n e p r i z n á v a** .

Odôvodnenie

Napadnutým rozsudkom Krajský súd v Bratislave zrušil rozhodnutie žalovaného zo dňa 7. februára 2011 ako i rozhodnutie Colného úradu Nitra č. 39823/2010-6135-ú zo dňa 26. októbra 2010, ktorým Colný úrad Nitra rozhodol poukazujúc na súlad s bodom 13 Piatej kapitoly "Colná únia" Prílohy IV k Zmluve o pristúpení Slovenskej republiky k Európskej únii, ktorá bola publikovaná v Zbierke zákonov pod č. 185/2004 Z. z., ako oznámenie Ministerstva zahraničných vecí SR s § 459 zákona č. 238 /2001 Z. z. Colný zákon v znení neskorších predpisov a s § 274 ods. 1 zákona č. 180/1996 Z. z. Colný zákon v znení neskorších predpisov povinnému dlžníkovi právnickej osobe SVING GASTRO, spol. s r.o. Turbínová 1, 831 04 Bratislava, zo sumy dovoznej platby vo výške 114 362 Sk (3796,12 euro) nezaplatenej v zákonom určenej lehote, ktorá mu bola oznámená rozhodnutím č. 0616509300245 zo dňa 18. februára 1993, že vymeriava žalobcovi podľa § 237 ods. 1 písm. b/ zákona č. 618/1992 Zb. v spojení s § 44 zákona č. 222/1992 Zb. o dani z pridanej hodnoty v znení neskorších predpisov úrok za omeškania v sume 9947, 52 euro (299 679 Sk) zodpovedajúci dobe omeškania od 2. marca 1993 do 14. decembra 2005.

Krajský súd v Bratislave rozhodol o zrušení rozhodnutí správnych orgánov vydaných v inštančnom postupe, keď sa nestotožnil s ich názorom, že by úrok z omeškania v sume 9947,52 euro vymeraný žalobcovi v dôsledku oneskoreného zaplataenia sumy dovoznej platby, vymeraný rozhodnutím bol v

súlade so zákonom. Uviedol, že colný úrad dňa 18. februára 1993 prepustil žalobcovi tovar - úžitkový porcelán českého pôvodu do colného režimu voľný obeh a zároveň mu oznámil povinnosť zaplatiť sumu dovozne platby v lehote 10 dní odo dňa jeho oznámenia a to do 1. marca 1993 a teda od 2. marca 1993 sa dostal žalobca do omeškania a colnému úradu tak vznikol nárok na úrok z omeškania. Poukázal na to, že colný dlh žalobca dňa 14. decembra 2005 už po lehote stanovenej zákonom zaplatil na účet colného úradu (podľa § 238 ods. 1 colného zákona právo vybrať a vymáhať nedoplatok cla sa premlčuje po šiestich rokoch po roku, v ktorom sa stal splatným). Je nepochybné, že žalobca nenamietal premlčanie colného dlhu a colný dlh vo výške 3796,12 euro dobrovoľne napriek tomu, že nárok colného úradu už bol premlčaný zaplatil dňa 14. decembra 2005, avšak žalobca namietal premlčanie úrokov z omeškania a to vo svojom odvolaní - doplnení zo dňa 15. júla 2008. Krajský súd nesúhlasil s názorom žalovaného, že premlčacia lehota na vymeranie úrokov z omeškania začne plynúť najskôr prvý deň po dni, kedy bol colný dlh zaplatený a odmietol tvrdenie žalovaného, že po oneskorenom zaplatení colného dlhu musí mať colný úrad možnosť začať konať vo veci vymerania úroku z omeškania, ktorý v celej výške skôr vymeraný ani byť nemohol, keďže nebola známa celková doba omeškania s platbou. Ďalej uviedol, že žalovanému síce vznikla povinnosť vymerať úrok z omeškania, avšak žalobca bol oprávnený namietat premlčanie úrokov z omeškania čo sa aj stalo a táto námietka premlčania bola podľa názoru súdu účinná. Stotožnil sa s názorom žalobcu, že pre clo ako aj pre úroky z nezaplatennej sumy cla platí spoločne 6 ročná premlčacia lehota uvedená v § 238 ods. 1 colného zákona a v danom prípade začala plynúť premlčacia lehota dňa 1. januára 1994 v trvaní šesť rokov a uplynula dňa 31. decembra 1999. Ak zostal colný orgán nečinný a nevykonával žiadne úkony smerujúce k vybratiu cla, musí dôjsť uplynutím šiestich rokov aj k uplynutiu premlčacej lehoty vo vzťahu k úrokom z omeškania. V danom prípade premlčacia lehota uplynula dňa 31. decembra 1999 a napriek tomu, že žalobca svoj naturálny záväzok z titulu dlžnej sumy cla dobrovoľne splnil v roku 2005 nenamietajúc jeho premlčanie, nemožno z toho vyvodiť záver o právnej možnosti vymerať úroky z omeškania pri žalobcom uplatnenej námietke premlčania dňa 15. júla 2008. Preto všetky úkony uvádzané žalovaným (rozhodnutia o vymeraní úrokov z omeškania z roku 2006, 2008 a 2009 - zrušené žalovaným) sú vo vzťahu k uplynutiu premlčacej lehoty bezpredmetné a žalobca nemôže byť sankcionovaný za to, že dobrovoľne uhradil premlčaný dlh ako naturálny záväzok. Proti rozsudku krajského súdu podal odvolanie žalovaný a žiadal, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky v odvolacom konaní napadnuté rozhodnutie krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Uviedol, že s právnym názorom súdu sa nestotožňuje. Úrok z omeškania nemôže nikdy vzniknúť skôr ako samotný colný dlh a zároveň nemožno predpokladať jeho zánik pred zánikom samotného colného dlhu (myslí sa najmä zánik úhradou colného dlhu podľa § 239 písm. a/ zákona č. 618/1992 Zb.). Vznik úroku z omeškania je podmienený existenciou samotného colného dlhu po lehote splatnosti. Nemožno prijať názor, že zánikom hlavného záväzku (colného dlhu) zaniká aj jeho príslušenstvo, teda úrok z omeškania. Ak dôjde k oneskorenému zaplateniu cla, teda clo nebolo zaplatené v určenej lehote, dôjde podľa § 237 ods. 1 písm. b/ zákona č. 618/1992 Zb. k vymeraniu úroku z omeškania a z toho je zrejmé, že úrok z omeškania môže byť vymeraný aj potom, čo samotný dlh ako hlavný záväzok zanikol (v danom prípade jeho zaplatením). Podľa žalovaného dochádza tak k situácii, kedy hlavný záväzok už zanikol, avšak jeho príslušenstvo nezaniklo a naďalej trvá. Existencia úrokov z omeškania trvá v súlade so zákonom aj po zániku samostatného colného dlhu. Zákon č. 618/1992 Zb. síce rieši zánik colného dlhu aj premlčanie colného dlhu ale vo vzťahu k úrokom z omeškania riešil len možnosť upustenia od vybratia úroku z omeškania a preto nemožno prijať názor, že právna úprava premlčania colného dlhu sa rovnako vzťahuje aj na úrok z omeškania, či dokonca názor, že premlčaním colného dlhu (práva vybrať a vymáhať colný dlh) dochádza zároveň aj k premlčaniu úroku z omeškania a právny predpis - zákon č. 618/1992 Zb. žiadnu takúto úpravu neobsahuje a jej "doplnenie" rozhodnutím českého najvyššieho súdu zo strany krajského súdu spôsobuje situáciu, kedy orgán súdnej moci supluje legislatívnu činnosť moci zákonodarnej. Analogické použitie právnej úpravy premlčania colného dlhu aj na premlčanie úroku z omeškania by nemalo prehliadať základné odlišnosti oboch právnych inštitútov, najmä odlišné podmienky vzniku, resp. uplatnenia a najmä odlišný okamih ich vzniku, resp. uplatnenia. Pretože colný dlh nevzniká v rovnakom okamihu ako úrok z omeškania, nemôže byť prípadná premlčacia doba pri oboch inštitútoch počítaná rovnako a na túto skutočnosť nemá vplyv ani akcesorická povaha úrokov z omeškania k colnému dlhu. Neskôr prijatý zákon č. 180/1996 Z. z. Colný zákon v znení neskorších predpisov upravoval v § 229 ods. 1 písm. a/ úrok z omeškania ako "súčasť dlžnej sumy", čo možno považovať za ešte užšie prepojenie medzi colným dlhom a úrokom z omeškania, než je tomu v prípade,

keď je úrok z omeškania označený ako "prísľušenstvo cla". Žalovaný ďalej uviedol, že colné orgány navyše priebežne vykonávali úkony smerujúce k vymeraniu úroku z omeškania, čo by v prípade existencie zodpovedajúcej právnej úpravy nepochybne spôsobilo prerušenie plynutia premľacej lehoty. Nie je možné sa preto stotožniť s názorom krajského súdu, v zmysle ktorého pre clo aj pre úroky z omeškania platí spoločne 6 ročná premľacia lehota, ktorá začala spoločne plynúť dňa 1. januára 1994 a uplynula dňa 31. decembra 1999, mimochodom v čase, kedy bol žalobca ešte stále v omeškaní a kedy ešte nemohol byť úrok z omeškania v plnej výške vymeraný. Žalovaný ďalej uviedol, že ak dlžník neuplatní svoje právo vzniesť námietku premľania a pohľadávku dobrovoľne zaplatí, neexistuje žiadna právna úprava, ktorá by ho za to "odmenila" nemožnosťou vymerať mu zákonom určený úrok z omeškania. Akceptácia námietky premľania úroku z omeškania, aj keď zákon takýto inštitút nepozná, z dôvodu, že žalobca ako dlžník plnil svoj dlh "dobrovoľne" v čase, keď už bol premľaný (a teda ho plniť nemusel) sa zase javí podľa žalovaného ako zákonom nepredpokladaná "odmena" pre žalobcu za to, že zaplatil to, čo bol štátu povinný zaplatiť. V závere svojho odvolania žalovaný uviedol, že colný orgán nemôže analógiou dopĺňať chýbajúcu právnu úpravu, ak je zrejmé, že zákon pri určitom inštitúte neupravuje premľaciu lehotu, nemôže správny orgán s takouto lehotou operovať a účastníkovi konania uznať námietku premľania.

Žalobca sa písomne ku odvolaniu žalovaného vyjadril a žiadal, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnutý rozsudok Krajského súdu v Bratislave ako zákonný potvrdil a zaviazal žalovaný správny orgán zaplatiť žalobcovi trovy odvolacieho konania. Uviedol, že závery a argumentácia žalovaného uvedené v odvolaní sú účelové, formalistické, čoho dôkazom je fakt, že v prípade omeškania dlžníka, je právne postavenie dlžníka, ktorý uplatnil námietku premľania a právne postavenie dlžníka, ktorý zaplatil už premľanú pohľadávku nerovnaké a o tom, či bude štát požadovať zaplatenie úrokov alebo nie, bude rozhodujúca otázka, či dlžník zaplatil dlžnú sumu, alebo nie, pričom do horšieho postavenia sa dostane osoba, ktorá premľaný dlh zaplatila. Žalovaný v odvolaní neuviedol ani jeden právne relevantný dôvod, ktorým by bolo možné spochybniť závery krajského súdu.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP) preskúmal napadnuté rozhodnutie krajského súdu a konanie, ktoré mu predchádzalo v rozsahu a medziach podaného odvolania (§ 212 ods. 1 OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP); odvolanie prejednal bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 250ja ods. 2 veta prvá OSP), keď deň verejného vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne päť dní vopred na úradnej tabuli a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky www.nsud.sk (§ 156 ods. 1 a ods. 3 OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá a § 211 ods. 2 OSP) a dospel k záveru, že odvolaniu žalobcu proti rozsudku krajského súdu nie je možné vyhovieť z nasledovných dôvodov:

Podľa § 244 ods. 1 OSP v správnom súdnictve preskúmajú sudy na základe žalôb, alebo opravných prostriedkov prípady, v ktorých fyzická alebo právnická osoba tvrdí, že bola na svojich právach ukrátená rozhodnutím a postupom správneho orgánu.

Podľa druhej hlavy piatej časti OSP sa postupuje v prípadoch, v ktorých fyzická alebo právnická osoba tvrdí, že bola na svojich právach ukrátená rozhodnutím a postupom správneho orgánu, a žiada, aby súd preskúmal zákonnosť tohto rozhodnutia a postupu (§ 247 ods. 1 OSP).

Podľa § 250i ods. 1 veta prvá je pri preskúmaní zákonnosti rozhodnutia pre súd rozhodujúci skutkový stav, ktorý tu bol v čase vydania napadnutého rozhodnutia.

Podľa § 220 ods. 1 colného zákona č. 618/1992 Zb. každú sumu dovozného alebo vývozného cla zodpovedajúcu colnému dlhu musia colné orgány vymerať ihneď po tom, len čo im budú oznámené všetky údaje a predložené všetky doklady potrebné na jeho vymeranie. Vymerané clo zapisujú do svojich účtovných dokladov.

Podľa § 224 ods. 1 colného zákona musia colné orgány sumu cla, zapísanú v účtovných dokladoch oznámiť dlžníkovi.

Podľa § 226 ods. 1 colného zákona, ak colné orgány nepovolili dlžníkovi niektorý zo spôsobov uľahčenia platby cla uvedených v §§ 228 až 233, je clo splatné do 10 dní odo dňa, keď colné orgány oznámili jeho výšku dlžníkovi.

Podľa § 237 ods. 1 písm. b/ colného zákona, ak clo nebolo zaplatené v určenej lehote, bude z nezaplatenej sumy cla vymeraný úrok z omeškania, ktorý je príslušenstvom cla.

Podľa § 238 ods. 1 colného zákona právo vyberať a vymáhať nedoplatok cla sa premlčuje po šiestich rokoch po roku, v ktorom sa stal splatný.

Podľa § 238 ods. 2 colného zákona, ak sa vykoná úkon smerujúci k vybratiu alebo vymoženiu nedoplatku, premlčacia lehota sa prerušuje a začína plynúť nová premlčacia lehota po uplynutí kalendárneho roka, v ktorom bol dlžník o tomto úkone upovedomený, nedoplatky cla možno však vymáhať najneskôr do dvadsiatich rokov počítaných od konca roka, v ktorom sa stal nedoplatok splatným.

Podľa § 238 ods. 3 na premlčanie sa prihliadne iba vtedy, ak to dlžník namieta a len v rozsahu uplatňovanej námietky.

Podľa § 238 ods. 6 colného zákona úkonom na vymáhanie nedoplatku cla je aj písomná upomienka o zaplatenie cla doručená dlžníkovi.

Najvyšší súd Slovenskej republiky mal z listinných dôkazov nachádzajúcich sa v administratívnom spise za preukázané, že vzhľadom na skutkový stav v danej veci začala premlčacia lehota plynúť dňa 1. januára 1994 a to v trvaní šiestich rokov a to v zmysle § 238 ods. 1 colného zákona. V danom prípade teda premlčacia lehota uplynula dňom 31. decembra 1999.

Najvyšší súd Slovenskej republiky mal taktiež za preukázané v odvolacom konaní, že medzi účastníkmi konania nebolo sporné, že samotné premlčanie colného dlhu žalobca nenamietal a predmetný colný dlh v sume 3796,12 euro dobrovoľne ako naturálny záväzok uhradil a to dňom 14. decembra 2005.

Medzi účastníkmi konania taktiež nebolo sporné, že žalobca namietal premlčanie úrokov z omeškania a to vo svojom prejave vôle - v odvolaní - doplnení zo dňa 15. júla 2008.

Medzi účastníkmi konania bolo však sporným, či žalobca vzhľadom na daný skutkový stav mohol účinne namietat' a uplatniť námietku premlčania vo vzťahu k úrokom z omeškania z nezaplatenej sumy cla.

Odvolací súd sa v plnom rozsahu stotožňuje s ustáleným skutkovým stavom zisteným krajským súdom a z neho vyplývajúcim právnym posúdením veci. Odôvodnenie napadnutého rozhodnutia krajského súdu považuje odvolací súd za jasné, zrozumiteľné a výstižné, obsahujúce zákonné náležitosti vyplývajúce z ustanovenia § 157 ods. 2 OSP. Krajský súd náležitým spôsobom vysvetlil príslušnú teóriu z hľadiska posúdenia otázky premlčania vo vzťahu k uplatneným úrokom z omeškania a transparentným spôsobom zdôvodnil na základe akého výkladu dospel k záveru o dôvodnosti vznesenej námietky premlčania v predmetnom konaní, s ktorým záverom sa v plnom rozsahu stotožňuje i odvolací súd.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti správne potom konštatuje krajský súd, keď uvádza, že ak by colný úrad v danom prípade riadne spravoval svoju pohľadávku a včas vykonával úkony smerujúce k vybratiu dlžnej sumy cla tak, ako to predvída § 238 ods. 2 colného zákona, došlo by k prerušeniu premlčacej lehoty a začala by colnému úradu plynúť nová premlčacia lehota, a to až do dvadsiatich rokov počítaných od konca roka, v ktorom sa stal nedoplatok splatným.

Najvyšší súd Slovenskej republiky preto vzhľadom na uvedené skutočnosti považuje za potrebné zdôrazniť, že v danom prípade povinnosť platiť úroky z omeškania vyplývajúca z vedľajšieho (akcesorického) administratívno-právneho vzťahu nemôže trvať dlhšie, než trvá hlavný záväzok, pretože uplynutím premlčacej doby sa právo premlčí "ako celok". Preto, ak dôjde k premlčaniu hlavného právneho vzťahu (colného dlhu), nemôže sa potom takýto právny následok uplynutia času nevzťahovať i na úroky z omeškania, ak povinný subjekt vzniesol námietku premlčania vo vzťahu k úrokom premlčania. Je totiž na vôli dlžníka v akom rozsahu uplatní námietku premlčania. Preto, ak dlžník ako povinný subjekt svoju námietku premlčania uplatnil iba vo vzťahu k úrokom z omeškania, je potom povinnosťou správneho orgánu toto zákonné oprávnenie povinného subjektu rešpektovať.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnutý rozsudok Krajského súdu v Žiline ako súladný so zákonom v zmysle ustanovenia § 219 ods. 1, 2 OSP za použitia ustanovenia § 246c ods. 1 OSP potvrdil.

O trovách odvolacieho konania rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky v zmysle ustanovenia § 250k ods. 1 OSP v spojení s ustanovením § 224 ods. 1 OSP za použitia ustanovenia § 246c ods. 1 veta prvá OSP. Žalobca mal v odvolacom konaní úspech, trovy odvolacieho konania mu však nevznikli,

žalovanému náhrada trov konania zo zákona neprináleží a preto účastníkom náhradu trov odvolacieho konania nepriznal.

Poučenie:

